

KONKURSNI NOVINY

SPOLEHLIVÝ PRÁVNÍ ZDROJ

ROZHOVOR: JUDr. Pavel Berger
 Novela insolvenčního zákona přinesla mnoho
 změn všem účastníkům insolvenčního řízení

TÉMA: Zákon má jen zpřísnit povinnosti
 a sankce. Pracovní podmínky znalců nezlepší

»str. 20 **Dražební babí léto,**
 aneb současný stav
 našeho dražebního trhu

»str. 24 **„Bezdomovci“ mezi**
 majiteli a statutáry
 firem dnes představují
 zvýšené riziko

»str. 32 **Srážky z příjmů**
 podnikatelů v oddlužení
 – co soudce, to názor

»str. 36 **Počet osobních**
 bankrotů byl nejvyšší
 za posledních šest let

9 771213 02004 10

Věřitel a insolvenční řízení

1. Úvod prezidenta České asociace věřitelů

V tomto říjnovém článku přinášíme další případ insolvenčního řízení, v němž je statutární orgán a současně také společník personálně i majetkově propojený se třemi společnostmi, u kterých probíhala a stále probíhá exekuce a byly evidovány dluhy a předlužení. I zde současní věřitelé v dané době nadále poskytovali dlužníkovi svá plnění, a riskovali tak vznik nedobytné pohledávky. Nyní je dlužník v konkurzu a věřitelé se svými přihlášenými pohledávkami čekají na rozvrhové usnesení, ve kterém za několik let zjistí výši uspokojení. Dlouhodobý průměr uspokojení pohledávek v konkurzním řízení přítom v České republice evidujeme ve výši 2 až 3 % z přihlášené výše.

Článek dále popisuje situaci, ve které má dlužník-úpadce za věřitelem v soupisu majetkové podstaty pohledávku v podobě tzv. pozastávky. Jedná se o část pohledávky splatnou v rámci záruky až několik let po předání díla. V těchto případech je insolvenční správce za určitých okolností v pozici ručitele za zhotovené dílo a zákazník-věřitel dluží správci část ceny – pozastávku.

„Věřiteli důvěřuj, ale prověřuj.“

2. Insolvenční řízení u dlužníka

DESIGN OKNA s.r.o., IČ 29302544, se sídlem v Brně

Insolvenční návrh byl podán zaměstnanci v červenci 2016, usnesení o úpadku bylo vydáno v říjnu 2016 a konkurz byl prohlášen v lednu 2017.

Do přezkumného řízení se přihlásilo 28 věřitelů s celkovou pohledávkou 6,4 milionu Kč. Předpokládané uspokojení přihlášených pohledávek je 0%. Dlužník nemá pravděpodobně žádný majetek. K pohledávkám dlužníka za jeho dlužníky nemá správkyně podklady k vymáhání a movitý majetek-pila se fyzicky nedohledal. Proto bylo podáno trestní oznámení.

2.1. Stav před zahájením insolvenčního řízení.

Počet zaměstnanců u dlužníka se pohyboval v rozmezí 10 až 19. Zaměstnanci nedostávali od března 2016 mzdu. Dlužník má od roku 2015 nezaplacené zdravotní pojištění, je účastníkem soudních sporů a je evidován v databázi dlužníků z důvodu neplacení ostatních závazků. I v této době dlužník vytváří další závazky, které již není schopen uhradit. Podrobněji lze dohledat na listu A-16 a v přihlášených pohledávkách.

Od srpna 2014 byly ve společnosti evidovány exekuce k postižení obchodního podílu společníka. Exekuce jsou i v dalších dvou firmách, které jsou s jednatelem a společníkem dlužníka propojeny.

Dlužník od svého založení v roce 2012 nezveřejnil žádnou roční účetní závěrku.

Jednatel a společník se v červenci 2016 stává jednatelem ve společnosti BUTZBACH s.r.o., Ústí nad Labem.

2.2. Stav po zahájení insolvenčního řízení.

Dlužník se v říjnu 2016 připojuje k insolvenčnímu návrhu zaměstnanců. Insolvenční správce

nemá podklady k vymáhání pohledávek dlužníka za jeho dlužníky a z důvodu ztráty stroje z majetkové podstaty musí podat trestní oznámení.

V současnosti je proti dlužníkovi vedeno pět exekucí. V těchto případech musíme bohužel konstatovat, že soudní vymáhání pohledávek včetně exekucí bylo pro věřitele pouze dalším navyšováním nedobytných pohledávek.

Na přezkumném řízení nebyl žádný věřitel.

3. Dotazy věřitelů

Dlužník, u něhož probíhá konkurz, byl před zahájením insolvenčního řízení dodavatelem stavební zakázky. Odběratel zaplatil dle smlouvy 95% celkové ceny díla a zbývajících 5% (garanční pozastávka) zaplatí za pět let. Tato doba odpovídá záruce za jakost díla.

Po zahájení insolvenčního řízení u dlužníka (u dodavatele stavební zakázky) a po ustanovení insolvenčního správce existují na straně dlužníka i na straně odběratele pohledávky. Dlužník (insolvenční správce) požaduje od odběratele zaplatit ve lhůtě původní splatnosti 5% z ceny díla a odběratel chce mít zajištěné opravy závad vzniklých v záruční době.

Může odběratel přihlásit svoji pohledávku do přezkumného řízení jako pohledávku podmíněnou? Jak je tato pohledávka ze strany správce v případě záruční opravy hrazena?

Jak má postupovat odběratel v případě, že si svoji pohledávku jako podmíněnou nepřihlásil. Co v takovém případě může od správce požadovat?

4. Odpověď

Klíč k řešení daného problému poskytuje ust. § 253 insolvenčního zákona. Hovoříme-li o smlouvě o dílo, je třeba posoudit, zda tato smlouva byla či nebyla v době prohlášení konkurzu zcela splněna jak dlužníkem, tak druhým účastníkem smlouvy. Nebyla-li, může insolvenční správce tuto smlouvu splnit místo dlužníka a žádat splnění od druhého účastníka smlouvy, nebo může odmítnout plnění.

Rozhodne-li se insolvenční správce smlouvu splnit, zůstávající zachována práva a povinnosti z ní vyplývající. Odběratel a insolvenční správce jsou tedy smlouvou i nadále plně vázáni (platí, že „smlouva je zákonem mezi stranami“).

Odmítne-li insolvenční správce plnění dané smlouvy, může odběratel žádat náhradu tím způsobené škody přihláškou pohledávky (do 30 dnů

ode dne odmítnutí plnění). Jiný nárok vůči majetkové podstatě (úspěšně) uplatňovat nemůže.

Podmíněně přihlášení hypotetického nároku z vady díla možné není (srov. rozhodnutí Nejvyšší soud ČR ze dne 31. 3. 2015 sp. zn. 29 Cdo 62/2014).

Odběratelům lze doporučit, aby ve smlouvách mysleli na otázku vad díla, resp. zádržného. Představitelné (soudní praxí přijímané) je např. fikční ustanovení, které určí, že v případě zjištění úpadku dodavatele tento poskytuje odběrateli slevu z ceny díla odpovídající výši zádržného.

5. Kreditní management.

Pojištění pohledávek – II.

Minule jsme si obecně vymezili produkt pojištění pohledávek. Jaká kryje rizika, že jde o kreditní management spíše než pojištění, a zdůraznili si nutnost mít poradce/makléře specialistu. Víme již, že pojištění pohledávek v České republice a Slovenské republice nabízí čtyři globální pojišťovny. Lokálně a jen jednotlivé faktury vám nově pojistí i ČSOB pojišťovna.

Trh s pojištěním pohledávek nabízí jako hlavní produkt, tzv. obrátové pojištění, kde klient platí dohodnutou pojistnou sazbu z obrátu s pojištěnými odběrateli. Minoritně pojišťovny nabízejí i tzv. saldové pojištění, kdy se pojistná sazba aplikuje na otevřené saldo pohledávek, například na konci měsíce, rovněž s odběrateli, na které buď pojišťovna, nebo klient stanoví pojistný limit.

U každého pojištění je nejdůležitější skutečností krytí odběratelů. Pojišťovny výši krytí konkrétního odběratele nazývají většinou pojistný/úvěrový limit. Podle způsobu získání můžeme rozlišovat takzvané Jmenovité, Nejmenovité, Rychlé a Rizikové limity. Pojďme si jednotlivé limity postupně společně projit.

Jmenovité limity jsou rozhodovány pojišťovnou. Prostřednictvím on-line přístupu zadáte identifikaci odběratele (jméno, adresu, IČ) a výši požadovaného limitu. Pojišťovna vyhodnotí data, která má k dispozici o pojišťovaném subjektu, tedy o firmě, vašem odběrateli. Využije svých databází, veřejně dostupných informací i komerčně zpracovávaných zdrojů. Limit ovlivňují zejména finanční výkazy (účetní závěrka sestávající se z rozvahy, výsledovky a přílohy), dále pak informace nefinanční povahy, dostupná platební morálka, nebo naopak nedostatek takovýchto informací o odběrateli. Na výši limitu má vliv i sklon k riziku, aktuální strategie dané pojišťovny, konkrétní osoba rozhodovatele (v pojišťovací terminologii je to upisovatel, neboli underwriter), či celková angažovanost (součet vystavených pojistných limitů) na danou firmu. V případě vyšší subjektivní míry rizika může být limit schválen s dodatečnými podmínkami, jako částečný, pouze na omezený časový úsek, případně jako kombinace předchozího.

Při výběru z pojišťoven je důležité vhodně zvolit vzorek prověřovaných odběratelů a porovnat jej, včetně zdůvodnění restriktivních rozhodnutí. Výhodou na straně klienta je, i v tomto případě, specializovaný makléř se znalostmi kreditního managementu, finanční analýzy, nebo dokonce

s praxí upisovatele v pojišťovně pohledávek. Poměr schválených limitů k celkové hodnotě požadovaných se nazývá akceptační kvóta, která by se měla co nejvíce blížit 100 %. Předností produktu pojištění pohledávek je, na druhou stranu, i informování o riziku obsaženém v obchodování s konkrétním odběratelem. V takovém případě je velmi důležité, aby vysvětlení určilo konkrétní důvody restrikcí a obav na straně pojišťovny (zmínilo například chybějící či neaktuální finanční výkazy, slabé oblasti hospodaření jako je vývoj tržeb, stav likvidity, doby obrátů pohledávek, závazků nebo zásob, slabý poměr vlastního kapitálu, ziskovosti). Kvalitní zdůvodnění umožní s informacemi dále pracovat a začlenit je do kreditního řízení, například realizovat jiný způsob zajištění.

V okamžiku, kdy pojišťovnu vybránu již máte, je průběžná práce s limity na odběratele ješ-

tě důležitější. Z produktu tak za stejnou cenu získáte vyšší užitek. Je důležité si uvědomit, že pojišťovnou určený limit je hodnotou stanovenou k danému datu, a s pomocí k němu dostupných informací. Pokud dojde k zásadnímu negativnímu vývoji bonity odběratele, pojišťovna s největší pravděpodobností zareaguje snížením nebo zrušením limitu (to ovlivní až faktury vystavené po datu snížení limitu – saldo faktur do té doby pokryté limitem je samozřejmě pojištěno). Pozitivní vývoj bonity se však ve výši limitu automaticky nepromítne. Průběžná práce s limity je důležitá z pohledu rizika (nemusíte mít pokrytu dostatečnou částku otevřeného salda pohledávek), ale i z pohledu nákladů (nenaplnujete Minimální pojistné p.a. čímž de facto platíte „za nic“, nebo platíte poplatky za limity na odběratele, s kterými již dávno neobchodu-

nete). Je dobré si položit otázku: „Kdy naposledy vám váš makléř nabídl takzvanou Revizi limitů?“ Pokud to bylo déle než před šesti měsíci, nedává smysl hledat nedostatky na produktu pojištění pohledávek, ale je třeba vyměnit vašeho poradce pro tuto oblast.

Příště probereme pojistné limity, které si získáváte/stanovujete sami, tedy Nejmenovitě limity.

Článek připravili:

JUDr. Pavel Staněk, prezident ČAV

Ing. Pavel Finger, člen představenstva společnosti

CRIF – Czech Credit Bureau, a.s., Praha

Ing. Josef Petříček, ekonom, viceprezident ČAV

Mgr. Bc. Jan Mašek, společník Administrace

insolvenční CITY TOWER, v.o.s.

Ing. Tomáš Jandera, jednatel,

majitel INSCOM, s.r.o.

KOMENTÁŘ K PARAGRAFU • KOMENTÁŘ K PARAGRAFU

§ 192 insolvenčního zákona

- (1) Pravost, výši a pořadí všech přihlášených pohledávek mohou popírat insolvenční správce, dlužník a přihlášení věřitelé; popření pohledávky lze vzít zpět.
- (2) Insolvenční správce může při přezkumném jednání změnit stanovisko, které zaujal k jednotlivým pohledávkám v seznamu přihlášených pohledávek.
- (3) Není-li dále stanoveno jinak, nemá popření pohledávky dlužníkem vliv na její zjištění; jeho účinkem však vždy je, že pro pohledávku, kterou dlužník popřel co do její pravosti nebo výše, není v rozsahu popření upravený seznam přihlášených pohledávek exekučním titulem.
- (4) Věřitel může až do skončení přezkumného jednání, dokud jeho pohledávka není zjištěna, měnit výši přihlašované pohledávky. Jestliže v důsledku této změny není možné přezkoumat přihlášenou pohledávku při nařízeném přezkumném jednání, nařídí insolvenční soud zvláštní přezkumné jednání. Věřitel je však povinen uhradit ostatním věřitelům na jejich žádost náklady, které jim vznikly v souvislosti s jejich účastí na zvláštním přezkumném jednání.

Komentář:

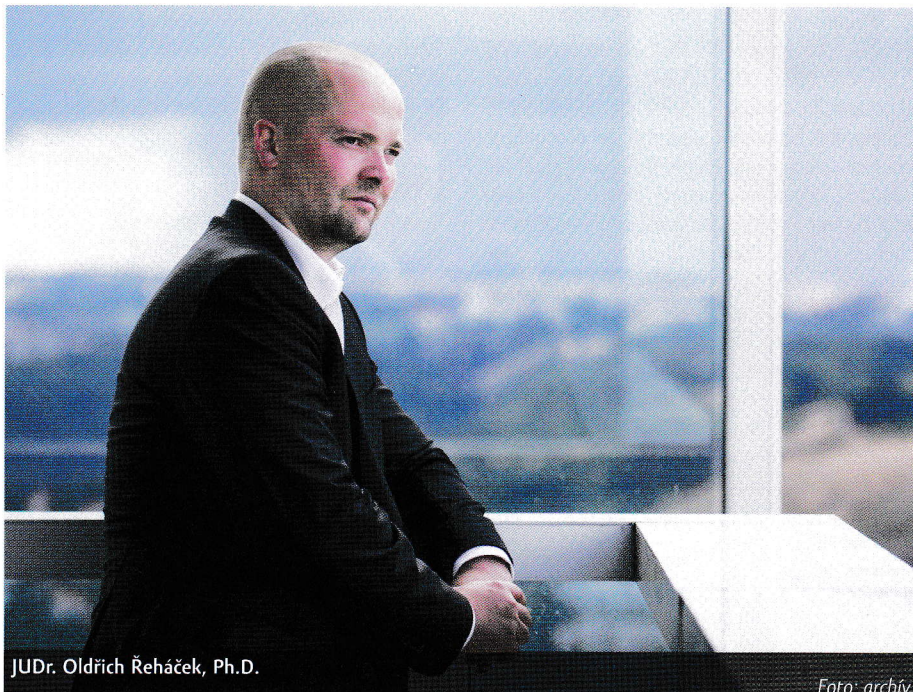
První odstavec komentovaného paragrafu dleklaruje, že jak insolvenční správce, tak i dlužník a přihlášení věřitelé mohou popírat veškeré pohledávky, které byly přihlášeny (resp. se pokládají za přihlášené) do insolvenčního řízení, a to co do jejich pravosti (§ 193 insolvenčního zákona), výše (§ 194 insolvenčního zákona) i pořadí (§ 195 insolvenčního zákona). Tento procesní úkon (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. 5. 2001, sp. zn. 32 Cdo 1726/98) lze vzít zpět (k účinnosti jeho zpětvzetí však srov. např. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 9. 5. 2017, sen. zn. 1 VSPH 2416/2016).

K druhému odstavci daného ustanovení je potřeba uvést, že původně zaujaté stanovisko k jednotlivým pohledávkám může při přezkumném jednání konaném dle § 190 a násl. insolvenčního zákona anebo při osobním jednání insolvenčního správce s dlužníkem dle § 410 odst. 2 insolvenčního zákona změnit nejen insolvenční správce, ale také dlužník (srov. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 12. 10. 2010, sen. zn. 3 VSPH 410/2010). Rozhodný je tedy výsledek přezkoumání, který se podává z protokolu o pře-

zkumném jednání, resp. ze zprávy o přezkumu (§ 410 odst. 2 in fine insolvenčního zákona).

K odstavci třetímu rozebíraného paragrafu je třeba poznamenat, že insolvenční zákon přiznává (formou výjimky z obecného pravidla vyjádřeného v daném ustanovení) popěrnému úkonu dlužníka vliv na zjištění popěrné pohledávky jen za trvání reorganizace (§ 336 odst. 2 insolvenčního zákona) nebo za trvání účinků schválení oddlužení (§ 410 odst. 5 insolvenčního zákona). Obsah popěrného práva dlužníka je tedy (co do způsobnosti ovlivnit popěrním pohledávky její zjištění) užší než obsah popěrného práva insolvenčního správce; oproti insolvenčnímu správci nemůže dlužník zabránit zjištění pohledávky jejím popěrním, je-li v konkursu (srov. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 5. 2014, sen. zn. 29 ICdo 33/2014).

Jinak (nejde-li konkurs) obecně platí (§ výjimkou danou ustanovením § 51 odst. 2 insolvenčního zákona co do úpravy vlivu popěrní pohledávky insolvenčním správcem na hlasovací právo věřitele popěrné pohledávky), že popěrní

JUDr. Oldřich Řeháček, Ph.D.

Foto: archiv.